

Egyre szűkösebb Pedro Sánchez politikai mozgástere

HARB JAD MARCELL

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Harb Jad Marcell

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet weboldalán](#).

A borítókép forrása: Shutterstock

Harb Jad Marcell, kutató, MKI

EGYRE SZŰKÖSEBB PEDRO SÁNCHEZ POLITIKAI MOZGÁSTERE

Pedro Sánchez spanyol miniszterelnöksége a politikai túlélés iskolapéldája, ugyanakkor kormányzását utóbb a gyengeség, a belpolitikai bénultság és korrupciós botrányok sorozata jellemezte. A Spanyol Szocialista Munkáspárt vezetőjeként Sánchez ugyan kormányát továbbra is a nemzetközi progresszív baloldal egyik utolsó bástyájának tekinti, de belpolitikai mozgástere egyre szűkül. A 2023-as választások után csak regionális nacionalista pártok támogatásával tudott kormányt alakítani – különösen ellentmondásos volt az amnesztiát követelő katalán szeparatista vezetővel, Carles Puigdemonttal való megállapodása. Bár Sánchez végül sikerrel biztosította politikai túlélését, az általa vezetett koalíció rendkívül törekeny. A kormányt emellett súlyos korrupciós vádak is gyengítik, amelyek a miniszterelnök feleségétől kezdve a párt vezető figuráin át az igazságügyi miniszterig több szereplőt is érintenek. Noha a jobbközép Néppárt igyekszik kihasználni a helyzetet, saját hitelességi problémái és jobboldali ellenzéke, a Vox gátat szabhat a párt előretörésének. A kormányzati ciklus kitöltése így Sánchez számára komoly kihívás lesz, amelynek sikeres teljesítése a politikus utolsó politikai bravúrja lehet.

SÁNCHEZ ÉVEI

Pedro Sánchez spanyol miniszterelnök hatalmas túlélőművész. Miután 2018-ban kormányra került, Spanyol Szocialista Munkáspártját (Partido Socialista Obrero Español - PSOE) leuralva pozíciója sokáig megingathatatatlannak tűnt, minden botrány ellenére. Sánchez még azokban az években került hatalomra, amikor a progresszív baloldaliság a csúcson volt a világban, gondoljunk csak a Jeremy Corbyn körüli pezsgésre az Egyesült Királyság-

ban, Jacinda Ardernre Új-Zélandon, a svéd szociáldemokratákra vagy az amerikai Demokrata Pártra. Mára ugyanakkor Európában nagyjából ő maradt az egyetlen progresszív baloldali vezető, még szocialista kollégái (mint Sir Keir Starmer brit vagy Mette Frederiksen dán miniszterelnök) is jóval mérsékeltőbb politikát folytatnak. Sánchez tehát egyedül maradt, de úgy tűnik, ebből a helyzetből is a legtöbbet hozná ki, egyfajta progresszív morális iránytű kíván lenni még a progresszizmus nemzetközi csillagának leáldozása közepette is. Ennek megfelelően továbbra is hangosan kiáll olyan ügyek mellett, mint a megengedő migrációs [politika](#), a [női és szociális](#) jogok kiterjesztése, a [zöld átállás](#), és kezdettől fogva [elítélte](#) Izrael gázai ténykedését, valamint még a NATO egységét is [megbontotta](#) annak érdekében, hogy Spanyolországra ne vonatkozzon Trump elnök ötszázalékos védelmi költségvetési kívánalma, mert ez a spanyol jóléti államot gyengítené.

A határozott, elvhű progresszív vezető imázsa mögött azonban egy sokkal gyengébb, bizonytalanabb politikus rejtőzik. Sánchez külpolitikai kiállásai tulajdonképpen felfoghatók a belpolitikai bénultság kompenzációjaként is – ennek leglátványosabb mutatója, hogy a spanyol államnak utoljára a 2023-as évre volt elfogadott [költségvetése](#). A PSOE-n belül, bár egészen a legutóbbi időkig tényleg stabil volt Sánchez pozíciója, ugyanakkor mindvégig kisebbségben vagy koalícióban kényszerült kormányozni. Ez egészen 2023-ig kevésbé okozott gondot, amíg a PSOE a tőle balra lévő, demokratikus szocialista Podemos-szal (Unidas Podemos - Együtt Képesek vagyunk rá) tudott együttműködni, akkor azonban megváltozott a helyzet.

MEGBILLENÉS: A 2023-AS VÁLASZTÁS

Spanyolországban 2023 május végén önkormányzati választásokat tartottak, melyet Sánchez és a PSOE elveszített. A miniszterelnök ekkor váratlan húzással júliusra előrehozott parlamenti választást rendelt el. Ez a modern spanyol történelem legszorosabbika volt: a szocialisták stagnáltak, a Néppárt (Partido Popular – PP), a jobboldal vezető mérsékelt ereje viszont jelentősen előretört és megnyerte a választást. Emellett ugyanakkor sem a jobboldal (a Néppárt és a tőle jobbra álló Vox), sem a baloldal (a PSOE és a radikális baloldali

Sumar [kb. Egyesülés]) nem szerzett többséget, így Sánchez és Alberto Núñez Feijóo néppárti vezér a kisebb regionális pártokat próbálták maguknak megnyerni. Ez Sáncheznek ment jobban, de végső soron így is egyetlen párton múlt, hogy Sánchezből miniszterelnök lehet-e: ez az az Együtt Katalóniáért (Junts per Catalunya – Junts) volt, amelyet ténylegesen az a Carles Puigdemont, volt katalán elnök irányított belgiumi emigrációjából, akit a spanyol bíróság jogerősen elítélt a 2017-es illegális katalóniai függetlenségi referendum megszervezéséért. A helyzet a katalán szeparatista vezérnek hatalmas zsarolási potenciált biztosított, és ő meg is kérte a támogatás árát: [amnesztiát](#) mindenkinek, akit a 2017-es függetlenségi népszavazással kapcsolatban elítéltek, mindenekelőtt saját magának. Cserében lényegében megígérte, hogy a függetlenséget alkotmányosan kívánja a jövőben elérni – mivel ez csak egy egész Spanyolországra kiterjedő referendumon lenne lehetséges, a kimenetele nem lehet kérdéses. Úgy tűnik, Puigdemont a kegyelemért cserébe hajlandó volt úgy tenni, mintha feladta volna a katalán függetlenség kergetésének vágyalmát.

A KATALÁN AMNESZTIABOTRÁNY ÉS KÖVETKEZMÉNYEI

A kalandor Puigdemontnak láthatólag két célja volt a spanyol kormányban: egyrészt biztosítani saját magának a kegyelmet, és ezután fizikailag is visszatérni a katalán politikába, másrészt minél nagyobb káoszt kelteni Spanyolországban, amely ismét felerősíthetné az elmúlt tíz év harcaiba belefáradt katalán függetlenségi törekvéseket. Erre látszott is esélye, mert Sánchez hihetetlen törekény koalíció élén kormányoz, amely lényegében ellehetetleníti a fontos döntések meghozatalát. Saját szocialistái és a radikális baloldali platform Sumar (mely maga is több pártot tartalmaz) koalíciója mellett még hat kisebb párt támogatja kormányon kívülről, köztük katalán, baszk, galíciai és kanári-szigeteki nacionalista pártok, mind divergáló érdekekkel és jelentős zsarolási potenciállal. Idén nyár elejére ugyanakkor sikerült a parlamenten átverni az amnesztiát, így Puigdemontnak megnyílt a lehetséges a személyes visszatérésre a katalán/spanyol politikába. Ezt elősegítette, hogy Katalóniában váratlanul előrehozott választásokat [írtak ki](#) májusra.

Puigdemont már a választás előtt megfenyegette Sánchez miniszterelnököt (utóbb kiderült, hogy mindez üres fenyegetés volt), hogy ha Barcelonában cserbenhagyják a Junts-ot, akkor ő majd Madridban fogja megvonni a támogatását a kormánytól, amivel Sánchez lényegében megbukna. Ez nem hatott, és a baloldali szeparatista, de Puigdemontéknál pragmatikusabb ERC (Esquerra Republicana de Catalunya – Katalán Republikánus Baloldal) pedig július végén [megállapodott](#) a szocialistákkal, a Junts-ot kihagyva közösen alakítva kormányt. Puigdemont ezt nem fogadta el, körözött személyként a kormányalakítás napján [megjelent](#) Barcelonában és az utcán, hívei között vonulva beszédet intézett a párezres tömeghez, majd eltűnt a rendőrség szeme elől, hamarosan pedig arról posztolt, hogy ismét Belgiumban van. Ugyanakkor fel-, majd eltűnésével nem sokat ért el: az ERC-t nem félemlítette meg, így a szocialista Salvador Illát [megválasztották](#) katalán elnöknek, aki elítélte a “megosztó, demagóg és populista” politikát, alig burkoltan utalva ezzel a Junts-vezérre. Mindezzel gyakorlatilag (sikertelenül) lezárult az évtizedes, szakadár katalán kormányok által vitt függetlenségi folyamat, az el eljárás. Ezen kívül a katalán nacionalisták felé nyitó Pedro Sánchez számára is szerencsésen jött ki a lépés – noha a jobboldali ellenzéke erősen kritizálta, amiért nevetségessé tette a spanyol rendőrséget –, hiszen így elkerülte, hogy a sok katalán számára még mindig ikonikus Puigdemontból egy spanyol börtönbe zárt mártír legyen.

KORRUPCIÓS BOTRÁNYOK

A bénult spanyol törvényhozás, illetve az amnesztia körüli viták és botrányok [nem használtak](#) a PSOE népszerűségének – ezt főleg az amnesztiát hevesen ellenző Néppárt és annak vezetője, Feijóo használta ki. Ugyanakkor a botrány tavaly nyári elülte után majdnem egy évig a két nagy spanyol párt népszerűsége meglehetősen stabil volt: a PP átlagosan 34-35 százalékon állt, a PSOE pedig valamivel 30 alatt. A Vox némileg erősödött, 10-11-ről 14 százalék körülre, amely az a szint, ahol a párt a 2019 novemberi választáson állt – az erősödés főleg azon helyzet kihasználásának volt [köszönhető](#), hogy a 2024. őszi, sok halálos áldozatot követelő valenciai áradásokat helyi (néppárti)

és országos (szocialista) kormányok is rosszul kezelték. 2025 nyara viszont eddig egyenesen katasztrófálisan alakult a spanyol szocialistáknak: a pártot, közte Sánchez környezetét ugyanis sorozatos korrupciós botrányok rázták meg, melynek következtében a párt népszerűségi lejtemenetre került.

Már tavaly is [felmerült](#) a korrupció vádja, ekkor egyenesen Sánchez felesége ellen. A Manos Limpias (Tiszta Kezek) nevű, a szélsőjobbhoz kötődő antikorrupciós szervezet ugyanis bírósági beadványt adott be, amelyben Sánchez feleségét, Begoña Gómezt vádolták meg azzal, hogy előnyökört cserébe befolyását latba vetette bizonyos cégek érdekében, hogy azok közbeszerzéseket nyerjenek el. Az ügyben a bíróság vizsgálatot indított. Mi több, idén júniusban a Gómez ügyében eljáró bíró a Legfelsőbb Bíróságot [megkérte](#), hogy indítsanak vizsgálatot Félix Bolaños igazságügyi miniszter ellen. A bíró szerint ugyanis fennáll a gyanú, hogy Bolañosnak aktív szerepe volt Sánchez feleségének korrupciós ügyeiben, ráadásul ezzel kapcsolatban hamisan tanúzatott a bíróság előtt.

Messze nem ez a PSOE egyetlen korrupciós ügye. Még tavaly [indított](#) az ügyészség vizsgálatot Sánchez volt közlekedési minisztere és a PSOE főtitkára, José Luis Ábalos, valamint tanácsadója, Koldo García ellen, szintén korrupció miatt. A [vádak](#) szerint ők 21 millió eurónyi közbeszerzés elnyerését segítették, cserében bizonyos összegeket a nyertesek visszacsurgattak a számukra. Az ügybe belekeveredett Santos Cerdán, a PSOE hivatalban lévő főtitkára is, a párt harmadik emberét Sánchez lemondatta – miután előtte hónapokig védelmezte őt a vádakkal szemben. Kiszivárgott felvételekből pedig [kiderült](#), hogy a PSOE 2014-es előválasztását Sánchez javára elcsalták, egy másik hanganyagon pedig a szocialista pártfunkcionárius Leire Díez kínál előnyöket egy üzletembernek, amennyiben az lejárató anyagot tud szolgáltatni a Sánchez környezete elleni nyomozókkal kapcsolatban. Mindezen kívül a Legfelsőbb Bíróság [nyomozást](#) rendelt el a kormány által megválasztott főügyész ellen is. Álvaro García Ortiz ellen a vád az, hogy információkat szivárogtatott ki egy gazdasági csalással kapcsolatos nyomozás kapcsán, a Néppárt madridi régiót vezető erős embere Isabel Díaz Ayuso lejárata céljából.

A JOBBOLDAL ESÉLYE ÉS BELSŐ NEHÉZSÉGEI

Érthető, hogy a jobboldalnak a korrupciós botrányok újabb muníciót adnak a szocialisták ellen. Míg korábban a fő vád a szeparatistákkal való együttműködés és a nekik juttatott amnesztia volt, most Sánchezt egyfajta maffiafőnöknek igyekszik keretezni jobboldali ellenzéke. Alberto Núñez Feijóo, a PP és egyben a jobboldal vezére azonban nincs könnyű helyzetben, két okból sem. Egyrészt, magát a pártot is sújtja a korrupciós imázs. A [Gürtel-ügy](#) – mely 2018-ban Mariano Rajoy néppárti kormányának bukásában is közrejátszott – során bebizonyosodott, hogy a PP évtizedeken át mélyen érintett volt a korrupciós ügyletekben. A Rajoy-éra ügyei még [ma is visszaköszönnek](#). A Rajoyhoz hasonlóan galíciai származású Feijóo pedig továbbra sem adott [számot](#) arról, hogy milyen viszony fűzte a hírhedt helyi drogcsempész Marcial Doradóhoz, noha fotók bizonyítják, hogy a 90-es években együtt nyaraltak.

A másik probléma Feijóo számára a jobboldali ellenzéke – ugyanis mind a párton belül (Ayuso, a madridi régió vezetője), mind azon túl (a Vox) tőle jobbra is állnak erős politikai szereplők. Mindezek arra készítetik a pártvezért, hogy maga is egyre inkább jobbra húzzon, miközben ez azzal a veszéllyel jár, hogy mérsékelt szavazókat távolít el magától. Feijóo [többek között](#) caudillónak (ez Franco tábornok titulusa volt) nevezte Sánchezt, “nemzetközi szégyennek” és “valóságos fenyegetésnek a demokráciára nézve”, valamint utalt rá, hogy elcsalta a 2023-as választást. A Néppárt többtízezres tüntetést is szervezett Sánchez kormánya ellen, a lemondását követelve, ugyanakkor a Vox által szorgalmazott bizalmatlansági indítványt Feijóo már [nem támogatta](#), tudván, hogy az elbukna. Noha Feijóonak igaza volt, az ilyen lépések a Voxszal szemben kényelmetlen helyzetbe hozhatják a Néppártot. Miközben a Néppártnak várhatólag szüksége lesz rájuk a következő kormánytöbbség létrehozásához, a Santiago Abascal vezette párt maga eközben a PP ellen is kampányol, igyekezve azt egybemosni a szocialistákkal és úgy feltüntetni magát, mint ami az elmúlt évtizedek korrupciós, züllött establishmentjét egy az egyben le szeretné váltani – ennek érdekében tavaly őt tartományban ki is [vonult](#) a Néppár-

ttal közös kormányokból. Mindebben megvan a potenciál, hogy a Vox a mindkét oldalt érintő korrupciós botrányok, valamint az ismét [fontos ügyé](#) váló bevándorlásellenesség miatt a választásokig ránő a Néppárt nyakára. Ugyanakkor a Vox is nehézségekkel szembesülhet: egyrészt a párt finanszírozása [sem teljesen](#) tiszta, másrészt egy néppárti kormány támogatása kétélű kard: miközben csábító a jobboldal ismételt hatalomba segítése, az együttműködés befektetheti az olyannyira vigyázott tiszta imázsát a pártnak. A párt ráadásul belül is megosztott: míg egyesek szerint a mostani 15% körül kellene megpróbálni stabilizálódni, mások maximalista stratégiát követnek. Pont a belső megosztottság okozott korábban is gondokat a Vox számára: Abascal vezetésével ugyanis a radikális, nacionalista-katolikus jobbszárny 2023-ra legyőzte a mérsékeltbb, gazdaságilag liberális, vállalkozói szárnyát a pártnak, mely akkor jelentős népszerűségbeli visszaesést hozott.

FOLYTASSA, SÁNCHEZ?

A legnagyobb kérdés jelenleg az, hogy mikor lesz ez a következő választás. Sánchez [ragaszkodni](#) látszik ahhoz, hogy 2027-ig kormányozzon, mondván, néhány rossz ember nem lehet akadály a jó kormányprogram végrehajtásának. Mivel a párton belül is látják, hogy lemondásával minden bizonnyal új választások jönnének Spanyolországban, mely a PSOE vereségével járna, egyelőre a szocialisták nem fogják Sánchezt megpuccsolni, kívárnak. Ugyanez lehet igaz radikális baloldali koalíciós partnereire is, akik Sánchezzel együtt zuhannának ki a kormányból. Az, hogy Spanyolország meddig marad kormányozható, így tehát a regionális nacionalisták támogatásán múlik. Ezeknek viszont szintén jó oka van arra, hogy egyelőre – ameddig a botrányok rájuk nem hatnak ki negatívan – megmaradjanak Sánchez mellett. Egyrészt, a PSOE történelmileg megértőbb volt a regionális identitásokkal és érdekekkel szemben, mint a Néppárt. Az a kilátás pedig, hogy a PP azzal a Voxszal készül kormányozni, mely spanyol ultranacionalistaként egyenesen tagadja ezen kisebbségek létét, végképp nem szívderítő számukra. Másrészt vonzó, hogy a szorult helyzetben lévő Sánchezt még kormányzásának végéig kihasználhatják, újabb kedvezményeket húz-

va ki belőle. Valami hasonlót [láthattuk](#) az ERC részéről Katalóniában, de a [hírek](#) szerint Sánchez a 2027-ig tartó támogatásért újabb engedményeket tett nekik, valamint a bel- és jobboldali baszk nacionalistáknak, az EH Bildu (Euskal Herria Bildu – Baszkföld Egyesülj) valamint a PNV (Euzko Alderdi Jeltzalea/Partido Nacionalista Vasco – Baszk Nacionalista Párt) részére. A nagy kérdés, hogy tényleg ki lehet-e húzni a kormányzást 2027-ig, és nem lesznek-e újabb botrányok, melyek odáig erodálják a párt népszerűségét, hogy a PSOE-ban úgy döntenek, mégis jobb, ha Sánchez távozik, akár egy előrehozott választás árán is. A kormányzati ciklus végéig történő túlélés a nagy politikai varázsló Pedro Sánchez legnagyobb – ámbar feltehetőleg utolsó – trükkje lehetne ez.

**MAGYAR
KÜLTÜGYI
INTÉZET**